

and localization, available of blood cells in them.

Key words: a cow, epithelium, mucous membrana, smears-stamps.

Дата надходження в редакцію: 23.01.2013 р.

Рецензент: д.вет.н., доцент А.А. Замазій

УДК 619:616-006.34:615.03:636.7

РЕЗУЛЬТАТИ ДІАГНОСТИКИ ПУХЛИН СОБАК В м. СУМИ

Г. А. Зон, к.вет.н., професор

Л. Б. Івановська, к.вет.н., доцент

М. В. Доб'я, аспірант

Сумський національний аграрний університет

В статті представлені матеріали щодо визначення схильності собак м. Суми різного віку та порід до виникнення пухлин, їх спектру, узагальноної класифікації за гістогенетичним принципом і ступенем злоякісності на підставі онкогенної верифікації клінічного діагнозу.

Ключові слова: собаки, пухлини, класифікація.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Пухлини виникають і розвиваються у вигляді окремих вогнищ із нормальних тканин організму й відрізняються від них особливістю свого росту - погіршеного диференціювання клітинного складу, необмеженим і відносно незалежним, «автономним» ростом; у випадках злоякісного бластогенезу характеризуються здатністю до інфільтративного росту, руйнуванням навколишніх тканин і метастазуванням. Важливою особливістю пухлинної патології є те, що ріст пухлин відбувається за рахунок розмноження власних клітин тканин організму [1,2,3,13].

Пухлинний ріст, починаючись із місцевого осередкового розростання, характеризується тим, що пухлинні клітини набувають нових, патологічних властивостей і ці властивості клітин передаються наступній генерації клітин. Таким чином, виникає новий вид клітин, на чому базується цей патологічний процес і основа пухлинної хвороби. Головні особливості пухлин - атиповість будови клітин і тканин та необмежений ріст, що триває навіть після усунення найближчих причин, що обумовили їх прояв. Ці особливості властиві всім різновидам пухлин [12, 14].

За клінічним перебігом пухлини поділяють на доброякісні й злоякісні. Проте, цей розподіл відносний. Морфологічним критерієм доброякісності й злоякісності пухлини є характер їхнього росту. Доброякісні пухлини мають так звані експансивний ріст: вони не проростають тканини, а розсовають їх, без порушення цілісності навколишніх тканин. Злоякісні пухлини характеризуються інфільтруючим ростом: вони проростають у оточуючі тканини й руйнують їх [2,15,16,17]. Не зважаючи на певні досягнення онкології дрібних тварин багато питань залишаються не вирішеними.

Зв'язок проблеми з важливими науковими та практичними завданнями. Робота виконана у відповідності до наукової тематики кафедри вірусології, патанатомії та хвороб птиці ім. проф. Панікара І.І. Сумського НАУ в рамках етапу

НДР «Вивчити розповсюдження потенційно небезпечних для людини інфекційних хвороб тварин у Північно-Східній Україні та розробити вдосконалені методи з їх діагностики, профілактики та лікування» (номер державної реєстрації 0108U010978 від 11.12.2008 р.).

Аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми. В останні роки багато дослідників надали інформацію про випадки новоутворень доброякісного та злоякісного характеру в різних органах і тканинах свійських тварин [4-11]. Отримані дані свідчать про зростання випадків діагностики новоутворень, що мають експансивний або інфільтруючий ріст у собак і котів. На часі з'ясування питань щодо верифікації діагнозів при підозрі на тумор та з'ясування спектру чинників, що його спричиняють.

Мета роботи – визначити характеристики, спектр і поширеність пухлин, порідну та вікову схильність до них у собак в м. Суми.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проводились в умовах приватної ветеринарної клініки „Ветсервіс” в м. Суми, також використовувались дані, отримані з інших приватних клінік ветеринарної медицини міста за період 2011-2012 рр. В клініці за період обстеження було опрацьовано в 2011 році 81 випадок діагностування у собак пухлин, які були занесені до журналу реєстрації хворих тварин, а в 2012 році – 113. Тобто всього за наведений період – 194 собаки з даним видом патології.

Об'єктом досліджень були собаки з доброякісними та злоякісними пухлинами різного гістогенезу, віком від 5 місяців до 18 років та вагою від 2 до 55 кг.

Морфологічну верифікацію пухлинних новоутворень здійснювали методом відбору патологічного матеріалу під час екстирпації пухлин з метою подальшої мікроскопії гістозрізів, а також на основі рентгенологічних досліджень. Гістозрізи робили з уражених частин паренхіматозних та

статевих органів, шкіри та молочної залози, кісткової та фіброзної тканин. Рентгенологічні дослідження проводили при підозрі на розвиток неоплазій у внутрішніх органах, при новоутвореннях кісткової тканини, при підозрі на поширення метастазів у внутрішні органи, кишечник та середостіння.

Особливу увагу приділяли гістологічному походженню пухлин, віковій та порідній схильності собак до пухлин. Гістологічні дослідження пухлин були проведені у 114 собак.

Результати досліджень та їх обговорення.

В ході досліджень було з'ясовано вікову схильність собак до ураження злоякісними та доброякісними пухлинами. Так, у собак віком до 2 років це співвідношення становило 62,5% та 37,5% відповідно. У собак віком від 3 до 5 років – таке співвідношення становило 43,75% та 56,25%; у собак віком від 6 до 8 років питома вага злоякісних пухлин складала 51,5%, а доброякісних – 48,5%; у собак віком від 9 до 11 років – 61,9% та 38,1 % відповідно. У собак віком від 12 років і старше злоякісні пухлини діагностували у 68,3% , а доброякісні – у 31,7% випадків (рис. 1).

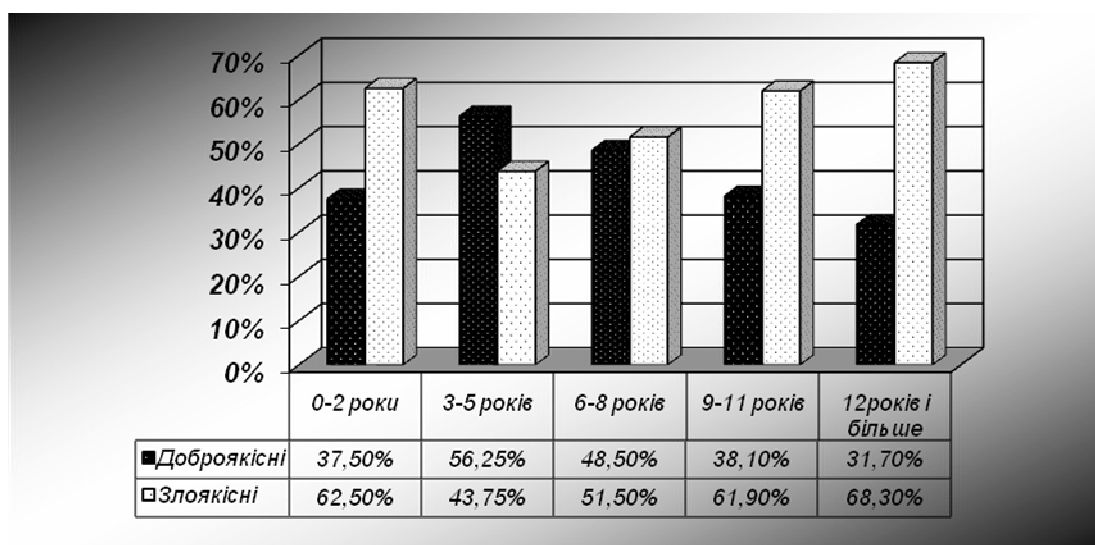

Рисунок 1 – Питома вага доброякісних та злоякісних пухлин в залежності від віку собак

У собак пухлини виявляли у віці від 5 місяців до 18 років. Серед собак віком до 2 років діагностувалось 8 випадків неопластичних уражень (4,1% від загальної кількості тварин з новоутвореннями), серед собак віком 3-5 років реєструвалось 16 випадків неоплазій (8,5%), у віці від 6 до 8 років було діагностовано 66 випадків пухлинних новоутворень (33,9%), собаки віком 9-11 років даний вид патології реєстрували у 63 випадках серед діагностованих пухлин (32,7%), у собак віком 12 років і більше було зареєстровано 41 випадок пухлинних новоутворень (20,8%) (за даними клініки „Ветсервіс” за період 2011-2012 рр.) (рис. 2).

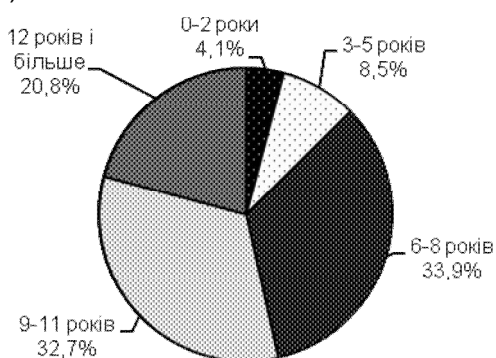

Рисунок 2 - Наявність пухлин у собак різних вікових груп

При визначенні порідної схильності до неопластичних уражень серед 194 собак з даним видом патології було зареєстровано 34 собаки породи німецька вівчарка, 23 пуделі, 18 ротвейлери, 12 такс, 6 боксерів, 5 лабрадорів, 4 лайки та 2 шотландські вівчарки, а також 82 безпорідних собаки та метиси (табл. 1). Співвідношення кількості діагностованих доброякісних та злоякісних пухлин коливалось залежно від породи собак та гістогенетичного походження новоутворень. Так, серед німецьких вівчарок співвідношення доброякісних та злоякісних пухлин становило 10,8% та 6,7% відповідно, серед пуделів таке співвідношення складало 4,6% та 7,2%, а серед собак породи ротвейлер – 5,7% та 3,6%; серед такс доброякісні пухлини діагностувались у 2,6% випадків, а злоякісні – у 3,6%, у кокер-спанієлів це співвідношення становило 3,6% доброякісних пухлин та 0,5% злоякісних, у боксерів – 1% та 2,1% відповідно, серед лабрадорів – 2,1% та 0,5%, а у лайок – 1,5% та 0,5%. Серед безпорідних собак та метисів співвідношення доброякісних та злоякісних пухлин досягало 9,8% та 32,4% серед всіх зареєстрованих тварин з неопластичними ураженнями.

Дані, отримані після проведення гістологічного дослідження з метою верифікації діагнозу, занесені в таблицю 2.

Таблиця 1 – Питома вага пухлин у собак різних порід в м. Суми (за даними клініки „Ветсервіс”)

Породи собак	К-ть	%	Доброякісні		Злоякісні	
			К-ть	%	К-ть	%
Лайка	4	2,1	3	1,6	1	0,5
Німецька вівчарка	34	17,5	21	10,8	13	6,7
Ротвейлер	18	9,3	11	5,7	7	3,6
Пудель	23	11,9	9	4,6	14	7,2
Шотландська вівчарка	2	1	-	-	2	1
Такса	12	6,2	5	2,6	7	3,6
Кокер-спаніель	8	4,1	7	3,6	1	0,5
Боксер	6	3,1	2	1	4	2,1
Лабрадор	5	2,6	4	2,1	1	0,5
Безпородні та метиси	82	42,3	19	9,8	63	32,4
Всього	194	100	83	42,8	111	57,2

Таблиця 2 – Результати гістологічної діагностики пухлин різного походження у собак

Місце локалізації (система, органи, тканини)	К-ть собак	Доброякісна	К-ть собак	Злоякісна	К-ть собак
<i>Епітеліальні пухлини:</i>					
Пухлини шкіри	79	Папілома	3	Рак плоскоклітинний	5
		Епідермальні кісти	7	Базаліома	5
Пухлини молочної залози	79	Аденома	5	Аденокарцинома паранальної залози	1
		Фіброаденоматоз	1	Рак фіброзний	2
Пухлини легень	79	Аденома	2	Рак круглоклітинний	1
				Аденокарцинома низькодиференційована	1
Пухлини печінки, жовчного міхура та жовчних протоків	79	Альвеолярна аденома печінки	1	Рак гепатоцелюлярний	1
Пухлини підшлункової залози та її протоків	79	Інсулома	1	-	
Пухлини сечового міхура та сечовивідних шляхів	79	-	-	Рак недиференційований	1
Пухлини статеві системи	79	<i>Самок</i>			
		Дисгермінома	3	Трансмсивна венерична саркома	1
				Рак плоскоклітинний	1
		<i>Самців</i>			
		Сертоліома	5	Трансмсивна венерична саркома	3
Семіома	2				
Лейдигома (інтерстиціома)	1				
Пухлини очей	79	Аденома третьої повіки	7	-	
<i>Мезенхімальні пухлини</i>					
Пухлини фіброзної тканини	32	Фіброма	8	Фібросаркоманедиференційована	1
		Гістіоцитома	2		
Пухлини м'язової тканини	32	Лейомиома	2	-	
Пухлини шкіри	32	Мастоцитома	6	Гістіоцитома злоякісна	1
		Ліпома	3	-	
		Фіброма	1	-	
Пухлини кісток та суглобів	32	-		Остеосаркома	4
Пухлини легень	32	Фіброма	1	-	
Пухлини середостіння	32	Меланома	3	Злоякісна лімфома	1
<i>Пухлини меланінутворюючої тканини</i>					
Пухлини шкіри	3	Меланома	3	-	
Всього	114		66		48

Як видно з таблиці, найбільшу питому вагу мають епітеліальні пухлини собак, які було діаг-

новано у 79 випадках (69,3 % гістологічно досліджених зразків). Серед них 38 випадки діагно-

стування доброякісних і 41 – злоякісних пухлин (48,1% та 51,9% від загальної кількості епітеліальних пухлин відповідно). Мезенхімальні пухлини реєструвались у 38 випадках, з яких 25 (78,1%) – доброякісні та 7 (21,9%) – злоякісні. Найменшу кількість серед досліджуваних зразків становили пухлини меланінутворюючої тканини – 3 випадки, серед яких всі були доброякісними.

Висновки

1. Найбільш уразливими щодо пухлин є собаки віком від 6 до 11 років;
2. Злоякісний характер пухлин переважає у

собак віком старших 12 років;

3. Найбільш схильними до утворення пухлин виявились безпорідні собаки та метиси – 42,3%, серед породистих собак – німецькі вівчарки (17,5%) та пуделі (11,9%);

4. При гістологічному дослідженні пухлин найчастіше діагностували епітеліальні – 73 випадки (64% від загальної кількості).

Перспектива подальших досліджень пов'язана з вивченням потенційних онкогенних факторів, що впливають на м'ясоїдних, які мешкають в місті.

Список використаної літератури:

1. Баранов С.В. Распространение опухолей у собак и кошек // Ветеринария. – 1991. – № 1. – С. 65-67.
2. Гамота А.А. Пухлини тварин: етіологія, патогенез, діагностика, комплексна терапія / А.А. Гамота, В.І. Завірюха, Я.Г. Крупник, А.Р. Мисак. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2007. – 168 с.
3. Куцына О.А. Новообразования кожи у собак и кошек// Объединенный научный журнал. – М., 2006. – №5. –С. 69-75.
4. Потоцький М. Епітеліальні злоякісні пухлини молочної залози собак /М.Потоцький, Н.Шестяєва //Ветеринарна медицина України, 2005. - №4. – С. 27-28.
5. Потоцький М. Патоморфологічна характеристики доброякісних новоутворень молочних залоз /М.Потоцький, Н.Шестяєва // Ветеринарна медицина України, 2006. - №7. – С. 23-25.
6. Потоцький М. Пухлини легень тварин /М.Потоцький // Ветеринарна медицина України, 2008. - №5. – С.23.
7. Потоцький М. Пухлини ротової порожнини і глотки /М.Потоцький // Ветеринарна медицина України, 2008. - №7. – С. 23-25.
8. Потоцький М. Пухлини шлунково-кишкового тракту /М.Потоцький // Ветеринарна медицина України, 2008. - №8.- С. 24-26.
9. Потоцький М. Пухлини печінки і біліарної системи /М.Потоцький // Ветеринарна медицина України, 2008. - №10. – С. 23-25.
- 10.Потоцький М. Пухлини сім'яників /М.Потоцький //Ветеринарна медицина України, 2009. - №3. – С. 24.
- 11.Потоцький М. Пухлини щитоподібної залози /М.Потоцький //Ветеринарна медицина України, 2009. - №4.- С.23-25.
- 12.Терехов П.Ф. Ветеринарная клиническая онкология. – М.: Колос, 1988. – 208 с.
- 13.Уайт Р. Онкологические заболевания мелких домашних животных. – М.: Аквариум, 2003. – С. 79-89.
- 14.Чехуна В.Ф.Опухоли мелких домашних животных/ В.Ф. Чехуна, А.И. Мазуркевич. – К.: Издательство «ДИА», 2001. – С. 45-92.
- 15.Morris J. Small Animal Oncology // Blackwell Science Ltd. – 2001. – № 1. – 304 p.
- 16.Ogilvie G. Managing the veterinary cancer patient / G. Ogilvie, A. Moore. – VLS Books. - Trenton, NJ. – 1995. – 542 p.
- 17.Powers B.E. Tumor diagnosis, grading and staging / B.E. Powers, P.J. Hoopes, E.J. Ehrhart // Sem. Vet. Med. & Surg. – 2005. – № 10. – P. 158-167.

Зон Г.А., Ивановская Л.Б., Добья М.В. Результаты диагностики опухолей собак в г. Сумы

В статье представлен материал об определении склонности собак г. Сумы разных возрастов и пород к возникновению опухолей, их спектр, обобщенная классификация по гистогенетическому принципу и степени злокачественности на основе онкогенной верификации клинического диагноза.

Ключевые слова: собаки, опухоли, классификация.

Zon G., Ivanovskaya L., Doby M. Results of diagnostics tumours of dogs in Sumy city

The article contains the materials regarding Sumy dogs of different age and gender and their the disposition to tumor appearance, shows the tumor specter and generalized classification over the histogenetic principles, stage of malignant and the oncogenic verification of the diagnosis.

Key words: dogs, tumours, classification.

Дата надходження в редакцію: 25.02.2013 р.

Рецензент: д.вет.н., професор Т.І. Фотіна